1900. Acht en veertigste Jaargang. (Derde Kwartaal.) No. 37.

DE BAZUIN.

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joël II : 1a, Blaast de bazuin!

Vrijdag 14 September 1900.

Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Z.-Afrika *f* 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels *f* 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den Redacteur, dHr. C. Mulder te Kampen. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den Hoofdredacteur, Dr. H. Bavinck te Kampen. —

Officiëele Kerkelijke Berichten enz.

BIDSTOND VOOR Z.-AFRIKA.

De Classis 's-Gravenhage heeft aan de Geref. kerken een bidstond uitgeschreven voor de nooden der Zuid-Afrikaansche stamgenooten tegen a. s. Zondag 23 Sept., des avonds.

Namens de Classis,
VAN MINDEN, Scriba a. h.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

ADMISSIE-EXAMEN.

Het Admissie-examen voor de Th. Sch. zal D. V. gehouden worden *Donderdag 20 Septr. a. s. voorms. ten 9 ure.*

Men melde zich (mondelijk óf schriftelijk) aan bij den heer *J. Jansen*, Pedel der Theol. School.

Het Programma der *vereischten* voor de toelating tot de School wordt, op aanvrage, toegezonden door den Secretaris van het College van Hoogleeraren, Prof. *Dr. H. Bavinck.*

Voor hen, die het diploma ontvingen van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen, loopt het onderzoek alleen over de *beweegredenen*, die geleid hebben tot de keuze van het ambt van dienaar des Woords.

De Cursus 1900/1 wordt *Vrijdag 21 Septr. a. s.* geopend *'s avonds ten 8 ure*, met den gewonen Krans.

Inschrijving van Studenten heeft dienzelfden dag plaats, *des nams. ten 6 ure*; in de Aula door den Rector en op vertoon der Kwitantie voor het Collegegeld Ie Semester.

P. Biesterveld, *Rector.*

PLAATSELIJKE KERKEN.

WESTER-EMDEN, 3 Sept. 1900. Gisteren maakte onze Leeraar Ds J. Sijbesma aan de gemeente bekend, dat ZEerw. een roeping had ontvangen van de Ger kerk van Ulrum.

Namens den Kerkeraad,
J. Kuipers Jr.

—

BROEK OP LANGENDIJK, 4 Sept. 1900. Zondag j.l. was het voor de gemeente een gewichtige en blijde dag. Onze beroepen Leeraar Ds. J. Hartwigsen tot ons overgekomen, werd des morgens door Dr. Honig van Zeist tot zijn dienstwerk ingeleid, naar aanleiding van 2 Cor. 5 : 19 en 20. 's Middags verbond onze geachte Leeraar zich aan de gemeente met de woorden uit Rom 8 : 33 en 34. Stelle de Heere ZEerw. alhier tot zegen en vervulle hij spoedig de ledige plaats te Harmelen.

Namens den Kerkeraad,
Jb. Balder Wz.

—

VRIJHOEVE-'s-GREVELDUIN-CAPPELLE, 5 Sept. 1900. Verleden Zondag werd uit een te voren gesteld tweetal, met bijna algemeene stemmen als Herder en Leeraar beroepen, de Eerw. heer W. T. van Dam, Theol. Candidaat te Bolnes.

Namens den Kerkeraad,
D. N. van der Schans, Scriba.

—

GEES, 6 Sept. 1900. Wij ontvingen het teleurstellend bericht van den Candidaat R. J. Schoemaker, dat hij voor onze roeping bedankte.

Namens den Kerkeraad,
A. Willering, Scriba.

—

BEDUM *B*, 7 Sept. 1900. Ds. J. M Stroes is tegen 1 October eervol emeritaat verleend. D V. den 30 dezer zal ZEw. zijne afscheidsrede alhier houden. Tot voorziening in de a. s. vacature heeft de kerkeraad een tweetal opgemaakt, dat bestaat uit de DD. J. P. Klaarhamer, te Marken en W. W. Meijnen, te Winsum c. a. (Friesland)

Namens den Kerkeraad,
H. Meima, Scriba.

—

AALDEN, 9 Sept. 1900. Na een door den kerkeraad tevoren gesteld drietal, is hedenamiddag na het eindigen der godsdienstoefening, onder leiding van den Weleerw heer Ds. R. Buls van Nieuw-Amsterdam, met op een na alle stemmen tot Herder en Leeraar gekozen, de Eerw. heer Joh Jansen, Theol. Cand te Varsseveld Onze wensch en bede is, dat de Heere, die alle harten in zijn hand heeft, ZEerw. licht en wijsheid geve, om deze zoo eenparige roeping met vrijmoedigheid te kunnen opvolgen, zijn naam tot eer en der gemeente tot heil.

Namens den Kerkeraad,
H. Nijenhuijs, Scriba.

—

's-GRAVEMOER, 9 Sept 1900. Na de bediening des Woords, waarbij onze hooggeachte Consulent de WelEerw. heer Ds. C. Lindeboom van Sprang voorging, is onder zijne leiding met algemeene stemmen beroepen de Eerw heer Joh. Jansen, Theol. Candidaat te Varseveld. Moge deze roeping, welke zoo eenparig is, dien weerklank in zijne ziel vinden, dat wij weldra van hem mogen vernemen, dat hij onze roeping zal opvolgen.

Namens den Kerkeraad,
R. Borstlap, Scriba.

—

HALLUM, 9 Sept 1900. Alhier is beroepen de Weleerw. heer Ds. Smeding te IJselmonde.

Namens den Kerkeraad,
W. Brouwers, Scriba.

—

KOUDEKERKE (Zeeland), 9 Sept. 1900 Heden maakte onze geliefde Herder en Leeraar, de Weleerw. heer Ds. J Zijp, aan de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. kerk te Zwartsluis. Dat hij vrijheid moge vinden om voor deze roeping te bedanken, is de wensch en bede van kerkeraad en gemeente.

Namens den Kerkeraad.
P. Boone Pzn. Sr, Scriba.

—

MARRUM, 9 Sept. 1900. Hedenmiddag na den dienst des Woords werd met algemeene stemmen beroepen de Weleerw. heer A. André, predikant bij de Geref. kerk te Oosterend.

N.B. Voortaan zullen alle kerkelijke berichten enkel als kennisgeving worden opgezonden.

Namens den Kerkeraad,
Tj. Bouma, Scriba.

—

GOUDA *A*, 10 Sept. 1900. Gisteren werd onze gemeente verblijd met de mededeeling, dat Ds. Sap van Wirdum hare roeping heeft aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
J v Oel, Scriba.

—

SPRANG, 10 Sept. 1900. Heden werd alhier met op één na algemeene stemmen tot Herder en Leeraar beroepen de Weleerw. heer Ds. J. Visser pred. te Geesteren c. a Geve de Heere ons dezen dienstknecht in zijne gunst.

Namens den Kerkeraad,
G. Kuijpers, Scriba.

—

AMBT-VOLLENHOVE *A*, 11 Sept. 1900. Den 6den dezer ontvingen wij het voor ons zoo zeer verblijdend bericht van onzen beroepen Candidaat, den Eerw. heer R. J. Schoemaker te Lutten aan de Dedemsvaart, dat hij met volle vrijmoedigheid onze roeping wenscht op te volgen Dat de Heere hem weldra tot ons doe komen met een vollen zegen des Evangelies, is de wensch en bede van kerkeraad en gemeente

Namens den Kerkeraad,
J. Boer, Scriba

—

VRIEZENVEEN, 12 Sept. 1900. Het adres der Ger. kerk alhier is niet: G. Aman Jz., maar:

J. Pereboom, Scriba.

CLASSEN.

Classis Alkmaar.

De Classis Alkmaar vergadert D. V. te Alkmaar op *Donderdag* 20 *Septemb r*, aanvang voormiddag 9 uur. Agendum gewoon.

Namens de Classis voornoemd,
J. W. Wechgelaer, *Corr.*

—

Classis Winschoten.

Vergadering van genoemde Classis op *Donderdag den* 11 *Oct. e. k.*

Punten voor het Agendum te zenden tot 7 *October* aan ondergeteekende.

J. A. Bult, *Corr.*

Winschoten, 10 Sept. 1900.

—

Classis Zutfen

Men bericht ons, dat de Classis Zutfen in hare vergadering van 6 Sept., gehouden te *Aalten*, praeparatoir geëxamineerd en met algemeene stemmen in de Geref. kerken heeft beroepbaar verklaard den heer *Joh. Jansen*, Candidaat te *Varseveld*. — Red.

ONTVANGSTEN.

Voor de Kerk te Emmercompascuüm.

Van de kerk te: Ameloo f 3, N. Wetering f 3, Bergentheim f 1, Zierikzee f 2, Nijkerk f 5, Linschoten f 1, Nieuwenburg a/d Rijn f 4, Meliskerke f 2, Amersfoort f 2,50

Voorts is bij Ds T. Oegema te Wildervank ingekomen van Rottevalle f 2, Bruinisse f 3, Wartena f 1, Berlikum f 1,75. Tholen *B* (Zeeland) f 3. Enter f 2,50, Van twee leden des kerkeraads te Hengelo f 3.

Met hartelijken dank aan onzen God kunnen we dus reeds de ontvangst van enkele giften melden.

Broeders! laat de toegezonden Circulaire niet onbeantwoord liggen. De behoefte aan een kerkgebouw wordt elke week dringender. De Classis Stadskanaal hielp ons boven verwachting; plusminus f 900 — ontvingen wij uit de kerken der Classis; wel een bewijs, dat de Classis van de noodzakelijkheid doordrongen is. Wij vragen niet veel; zoo elke kerk door elkaar genomen de gevraagde *drie* gulden zond, dan waren we in zoo verre geholpen, dat we met kerkbouw konden beginnen. De toezending van giften, ook van particuliere personen, zal ons zeer verblijden.

Namens den Kerkeraad te Emmercompascuüm,
W. Hoving, Praeses.

—

Voor een Kerkgebouw te Terwispel.

Van de Ger. gem. te Oosthem f 5, Buiksloot f 1, Echten f 3,42, Overtoom f 5, Augustinusga f 1, Holten f 2,50, Avereest f 1,50, Hilversum *B* f 10, Linschoten f 1, Heinenoord f 4 Gevonden in 't kerkzakje te Rinsumageest f 1.

P. A. Smilde, *Penn.*

Heerenveen, 10 Sept. 1900.

—

Voor het Prov. Ger. Weeshuis te Middelharnis.

In dank ontvangen van de gemeente te:

Delft	f 40,32	Hazerswoude	f 20,09
Monster	- 7,25	Puttershoek	- 6,92
De Lier	- 15,10	Ridderkerk	- 2,94

De Directeur v. h. Weeshuis.
H. Schoonejongen Jacobzn.

—

Voor Helmonds kerk.

Onder hartelijke dankbetuiging ontving de kerkeraad, op de toegezonden Circulaire van 31 October 1899, nog de volgende Giften en Collecten.

Van de Geref. kerk te Middelstum f 10, Linschoten f 1,50, Pernis f 10, Schoonhoven en Willige-Langerak verzameld f 7,50, Zwolle betreffende Circulaire en Brief f 10, Hilversum *B* f 20, Westeremden f 2,50, 's-Hertogenbosch f 20, Sleen f 1,50, Amsterdam f 50, 't Zand f 3, H. W. v. M. te H. f 10, Dordrecht *C* f 5, Charlois nagift f 1, Blija f 3, Maasland *B* f 10, Oudega (Smallingerland) f 2,50, Drachten N. N. f 2,50, Sauwert f 2,50, Vlaardingen *A* f 5, Wierden f 1, Grijpskerke gev. in de Coll. f 5, Den Haag *A* f 25, Dedemsvaart f 10, van H. H. te Tilburg f 1, Delft f 5, Groningen *B* f 10, Vlissingen *B* f 10. Wedw J. te W. f 5, Westzaan f 0,50, Breskens f 1, Genderen Coll. f 12,50, Klundert f 35, B. M. f 1, Hallum f 19,50, Bedum f 1.25, Vrijhoeve-Cappelle f 4, Nieuwerkerk a/d IJsel f 5,12, Middelburg *A* f 3,50, Haarlem *A* f 23.

Uit deze opgave blijkt, hoe flink sommige kerken geholpen hebben, ook van kleine en zwakke kerken kwamen Giften of Collecten en alzoo liefde-betoon. Doch tevens geeft Helmond andermaal haar nood te kennen.

Wanneer al de kerken iets hadden gedaan, dan was er geen schuld op het gebouw gebleven; nu echter moet de kerkeraad nog eenige honderden guldens leenen.

Toch is de kerkeraad zeer dankbaar, dat er zooveel inkwam, en de gemeente weer een eigen kerkgebouw bezit.

Mocht deze plaats des gebeds voor velen ten zegen worden.

Verblijde de Heere alle gevers en geefsters met zijne geestelijke zegeningen in Christus.

Namens den Kerkeraad te Helmond,
J. Links

—

Voor de Theologische School.

Driesum	f 7,43	Haulerwijk	f 3,05
Engwierum	- 3,25	Norg	- 1,60⁵
Ferwerd	- 14,09⁵	Roden	- 4,78⁵
Gasselter-Nijeveen	- 9,50	Vries	- 4,37
Appelscha	- 3,66	Borger	- 5,74⁵
Een	- 2,60	Baarn	- 22,38

Voor de Uitbreiding.

Door Ds. J. op 't Holt te Bolsward, van een zuster der gemeente	f 2,50
Van Ds. W Postmus te Workum	- 10,—

De Penningmeester van de Theologische School,
Dr. H. Franssen.

Zwolle, 9 Sept. 1900,
Potgietersingel 120.

—

OUDERS OF GETUIGEN.

III.

De plaats, waar Johannes de Dooper met zijne prediking van bekeering en vergeving der zonden optrad, was de woestijn van Judea. Daar was hij geboren; daar verkeerde hij in de dagen zijner jeugd; daar kwam het Woord Gods tot hem; en daar trad hij eindelijk op dertig-jarigen leeftijd op, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

Zijne prediking maakte een geweldigen opgang. Van alle kanten stroomden de scharen toe, om van zijne lippen de vermaning tot bekeering met het oog op het naderend Godsrijk te vernemen. Jeruzalem ging tot hem uit en geheel Judea en het geheele land rondom de Jordaan. Er waren Pharizeën onder en Sadduceën, priesters en levieten, tollenaren en zondaren. En allen werd door den boetgezant in krachtige, profetische taal aangezegd, dat zij zich bekeeren zouden van hunne booze werken en hunne zonden belijden, om alzoo deel te hebben aan de goederen van het koninkrijk der hemelen, dat straks door den Messias op aarde gesticht worden zou.

Allen nu, die zijne prediking aannamen en belijdenis van hunne zonden deden, werden door Johannes gedoopt. Aan den doop ging eene openlijke, duidelijke belijdenis van zonden vooraf; eene belijdenis, die zeker niet voor allen dezelfde en niet in eene bepaalde formule vervat was, maar die verschilde naar het onderscheid der personen en van hunne toestanden en verhoudingen. En op die belijdenis volgde de doop onmiddellijk; er verliep schier geen tijd tusschen. Want die doop had niet plaats in eene vergadering der gelooVigen, in een daarvoor bestemd gebouw. Maar hij werd voltrokken in de open lucht, in de rivier de Jordaan; ten aanschouwen van vele, zeer onderscheidene hoorders; zonder formulieren of plechtigheden, in grooten eenvoud en soberheid.

Op die wijze werd ook Jezus gedoopt. Hij kwam zelf met opzet uit Galilea tot Johannes bij de Jordaan, ten einde van hem gedoopt te worden. Het zich laten doopen door Johannes was een wezenlijk bestanddeel van het werk, dat de Vader Hem opgedragen had om te doen. Hij moest daarin de gerechtigheid vervullen, dat is, datgene volbrengen, wat door den Vader van Hem geëischt werd. In dien doop vatte Hij zich als de ware Knecht des Heeren met zijn schuldig en onrein volk samen; voltrok Hij over zichzelf het oordeel, dat zijn volk had verdiend; maar werd Hij daarom ook, terstond nadat Hij uit het water opgeklommen was, met den Geest Gods gezalfd en openlijk van uit den hemel door God als zijn geliefde Zoon erkend.

Jezus liet zich echter niet alleen door Johannes doopen, maar Hij nam den doop ook van Johannes over. Toen Hij voor de eerste maal na zijn openbaar optreden op het Paaschfeest te Jeruzalem was, ging Hij van daar met zijne discipelen naar het land van Judea, en vertoefde daar een tijd, om te doopen. Zelf doopte Hij wel niet, maar Hij liet toch doopen door zijne discipelen. En dezen bedienden den doop ongetwijfeld op dezelfde manier als Johannes; niet in eene vergadering der gemeente, maar in de open lucht en terstond na belijdenis van zonden en van geloof.

Ook later, toen de discipelen van Jezus tot eene gemeente afgezonderd en georganiseerd waren, werd deze gewoonte nog gevolgd. Want toen op den Pinksterdag velen het woord van Petrus gaarne aannamen, werden zij, omtrent drie duizend zielen in getal, terstond gedoopt. De Samaritanen, die Filippus geloofden, als hij hun het evangelie van het koninkrijk Gods en den naam van Jezus Christus verkondigde, werden terstond gedoopt, beide mannen en vrouwen. Toen de Kamerling door dezen zelfden evangelist tot het geloof in Christus was gebracht, werd hij, onderweg bij een zeker water aangekomen zijnde, na belijdenis gedoopt. Tusschen de bekeering van Paulus op den weg van

Damaskus en zijn doop verliepen slechts enkele dagen. Petrus ging terstond tot doopen over, toen hij zag, dat de Heilige Geest gevallen was op allen, die in het huis van Cornelius te Cesarea zijn woord hoorden. Lydia ontving den doop, nadat de Heere haar het hart geopend had, zoodat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd. De stokbewaarder werd met al de zijnen terstond gedoopt, nadat Paulus en Silas hun het Woord Gods verkondigd hadden. En de discipelen te Efeze werden na het hooren van Paulus in den naam van den Heere Jezus gedoopt.

De regel in den apostolischen tijd was dus deze, dat iemand het evangelie hoorde verkondigen, en zoodra hij betuigde te gelooven, den doop ontving. Op eene bepaalde samenkomst der geloovigen, op eene formeele godsdienst-oefening in het midden der gemeente werd in het geheel niet gewacht. De doop had plaats, zoodra er gelegenheid toe was: soms, zonderdat iemand erbij tegenwoordig was, zooals in het geval van den Kamerling en van Paulus; in het open veld of in eene private woning; zonder voorgeschreven gebruiken of vastgestelde ceremoniën.

Toch is het zeer wel mogelijk en ook waarschijnlijk, dat er nu en dan een langere tijd verliep tusschen het oogenblik, waarop iemand bekeerd werd en dat, waarop hij den doop ontving. Van Paulus weten wij, dat er minstens drie dagen tusschen verliepen, waarin hij niet zag en niet at en niet dronk. Voorts is ons ook bekend, dat bediening van het Woord en bediening van den doop niet altijd samenging. Jezus predikte zelf wel maar doopte niet en liet dit over aan zijne jongeren. Petrus beval wel, dat Cornelius en de zijnen gedoopt zouden worden, maar doopte hen zelf niet. En Paulus verklaart uitdrukkelijk, dat hij in Corinthe slechts enkele personen gedoopt heeft en dat Christus hem niet gezonden had om te doopen, maar om het evangelie te verkondigen. Meermalen moet het daarom zijn voorgekomen, dat er verkondiging des evangelies plaats had, zonderdat er tegelijk gelegenheid werd gegeven tot het ontvangen van den doop.

De godsdienstige handelingen van de eerste Christen-gemeenten bestonden dan ook in leer, gemeenschap, breking des broods en gebeden. En van den doop is daarbij geen sprake. Deze was een teeken en zegel van de opneming in de Christelijke gemeenschap, van het aandoen van Christus, van het ingelijfd worden in zijn lichaam en ging dus aan de samenkomsten der gemeente meer vooraf, dan dat hij er een bestanddeel van uitmaakte.

Dit wordt te begrijpelijker, wanneer men bedenkt, dat de Christelijke gemeenten in den eersten tijd niet gelijk thans bij ons uit de kinderen der geloovigen gebouwd, maar uit Joden en Heidenen gevormd, en dus overal voor het eerst gesticht werden. Evenals de dienaar des Woords, die tegenwoordig onder de Heidenen arbeidt, eerst door prediking en doop eene gemeente vormen moet, die dan langzamerhand beter en vaster wordt georganiseerd, zoo was het ook in den apostolischen tijd.

De doop werd daarom bediend op tijden en plaatsen, die voor ons geen maatstaf meer kunnen zijn. Evenmin als het feit, dat de doop gewoonlijk geschiedde in eene rivier of in een water op het open veld, is ook de regel, dat de doop terstond op de bekeering volgde, voor ons bindend. De doopsbediening behoort volgens aller overtuiging thans te geschieden in de openbare vergadering der geloovigen en is daardoor vanzelf ook van eene strikte tijdsbepaling losgemaakt.

BAVINCK.

GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Gereformeerd gymnasium te Kampen begon den nieuwen cursus onder sommige verblijdende omstandigheden.

De Rector, Dr. Fischer, die in den vorigen cursus om redenen van gezondheid een half jaar rust moest nemen, is in zooverre hersteld, dat hij niet alleen naar Kampen terugkeeren, maar ook enkele lessen hervatten kon.

In de groote vacantie namen een tweetal leerlingen van het gymnasium aan het staats-examen deel en slaagden naar wensch. Een hunner had ten vorigen jare het gymnasium verlaten en was thans propaedeutisch student aan de Theol. School. En de ander had juist de hoogste, dat is, de vijfde klasse van het gymnasium doorloopen en meldde zich uit deze klasse voor het staats-examen aan.

De gunstige uitslag is te verblijdender, omdat beide leerlingen, zonder de zesde klasse van een gymnasium gevolgd te hebben, aan het staats-examen deelnamen en het eind-diploma verwierven.

Natuurlijk is hieruit niet af te leiden, dat elk leerling uit de vijfde klasse met goed gevolg het staats-examen zou kunnen afleggen. Maar toch is het een bewijs, dat het Gereformeerd gymnasium te Kampen bij andere gymnasia niet achterstaat in gehalte van onderwijs. Ouders, wier zonen later niet in de theologie maar in andere wetenschappen gaan studeeren en dus het staats-examen moeten afleggen, kunnen met deze voorbeelden voor oogen hun zonen met een gerust gemoed naar Kampen zenden. In den middellijken weg kunnen zij evengoed van hier als van elders het eind-diploma verwerven, dat hun den toegang tot de universiteit ontsluit.

En dit kan nog te beter, wijl er volgens besluit van Curatoren het volgend jaar eene zesde klasse bijkomt en de aanneming van het amendement-Lohman ook het Gereformeerd gymnasium te Kampen met de andere gymnasia in het verleenen van het eind-diploma gelijk heeft gesteld.

Natuurlijk heeft het besluit van Curatoren, om het volgend jaar eene zesde klasse in te richten, geen terugwerkende kracht. Evenals vroeger, zullen ook dan de leerlingen uit de vijfde klasse kunnen overgaan tot de Theol. School. En het onderwijs, dat zij in die vijf jaren genieten, zal zoo worden geregeld, dat zij bij de invoering eener zesde klasse, geen schade lijden.

Maar er zijn andere leerlingen, die beslist eene zesde klasse wenschen te volgen en nog weer andere, die haar bepaald noodig hebben, om het eind-diploma te behalen en aan eene of andere universiteit hunne studie voort te zetten.

Eene zesde klasse is dus onmisbaar, zoowel voor velen hunner, die later aan de Theol. School, als voor hen allen, die straks aan eene of andere universiteit als student zich laten inschrijven.

Hoe meer leerlingen er van de laatste soort op ons gymnasium komen, hoe beter en hoe voordeeliger dit is.

Wel denken velen nog anders. Zij meenen, dat de kerken in zulke gevallen er geld bij moeten leggen en oordeelen dan, dat dit onnoodig en ongeoorloofd is.

Maar deze voorstelling is onjuist. De kerken maken de kosten toch voor die leerlingen, die later aan de Theol. School wenschen te studeeren. En die kosten blijven dezelfde, hetzij ook andere leerlingen van het onderwijs gebruik maken of niet.

Of liever, hoe meer leerlingen er komen, hoe minder de kosten worden. Want elke leerling betaalt een zeker schoolgeld, dat in de kas der School wordt gestort en in zooverre de uitgaven vermindert.

Nu eenmaal de kerken besloten hebben, om een gymnasium in te richten, is vermeerdering van het aantal leerlingen ook vanzelf eene vermeerdering van inkomsten.

KOSTENDE PRIJS.

De Synode te Groningen gaf aan Curatoren der Theol. School in overweging, om het jaarlijksch schoolgeld van het gymnasium op minstens honderd gulden te bepalen en voorts aan de ouders of voogden, die leerlingen op het gymnasium zenden, mede te deelen, dat de kostende prijs van het gymnasium ongeveer tweehonderd gulden bedraagt, in de hoop, dat de vermogenden onder hen den vollen prijs zullen betalen. (*Acta*, art. 52 bl. 20).

Curatoren hebben op hun laatste vergadering over deze opdracht der Synode gehandeld. Wat het eerste gedeelte van de Synodale overweging betreft, durfden zij vooralsnog niet tot het verhoogen van het jaarlijksch schoolgeld overgaan.

Maar aan het tweede gedeelte wenschten zij terstond uitvoering te geven. Daarom hebben ouders of voogden van leerlingen op het gymnasium alhier voor enkele weken van den Penningmeester een schrijven ontvangen, waarin zij vriendelijk verzocht werden, om, indien mogelijk, vrijwillig iets meer dan het verplichte schoolgeld of ook zelfs het volle schoolgeld te betalen.

Natuurlijk is dit geen dwang, maar een vriendelijk verzoek. Een verzoek, dat gegrond is op den vroeger onder ons vrij wel aangenomen regel, dat een ouder verplicht is, om voor zijn kind, indien eenigszins mogelijk, den kostenden prijs van het onderwijs te betalen.

Tegenwoordig hoort men van dien regel slechts zelden meer gewagen. Het heeft er allen schijn van, dat hij op den duur hoe langer hoe meer in het vergeetboek geraken zal. Maar de Synode te Groningen stond nog op het oude standpunt en oordeelde, dat vermogende ouders toch wel den vollen prijs van ongeveer tweehonderd gulden konden betalen.

En daar is, hoe men ook over den regel van den kostenden prijs moge oordeelen, uit het oogpunt van billijkheid wel wat voor te zeggen. De Theol. School en het aan haar verbonden gymnasium worden onderhouden door de Gereformeerde kerken. Het grootste gedeelte der inkomsten is te danken aan vrijwillige collecten en contributies. Billijk is het, dat zij, die tot de gegoeden behooren en voor hunne zonen of pupillen bij het gymnasium rechtstreeks belanghebben, ook naar evenredigheid het meeste bijdragen.

Laat daarom het vriendelijk verzoek van Synode en Curatoren bij de ouders en voogden een vriendelijk gehoor vinden.

Van dwang is geen sprake. Niemand behoeft te geven boven zijn vermogen. Maar wie rijk gezegend is, kome te hulp naar de mate zijner kracht. Sommigen zijn reeds voorgegaan, laten anderen volgen. Het dragen van elkanders lasten is een vervullen der wet van Christus.

PROTESTANTEN-PLICHT.

Prof. Bolland te Leiden heeft weder eens op de hem eigene wijze een uitval tegen Rome gedaan.

Op de 48e Algemeene Vergadering der *Evangelische Maatschappij* hield hij eene rede over de vraag: Wat is Protestanten-plicht bij de eerstkomende algemeene verkiezingen?

Daarin wijst hij op het groote gevaar, dat ons van den kant van Rome dreigt en roept hij alle Protestanten op, om gemeenschappelijk tegen den erfvijand van hun rechten en vrijheden te velde te trekken.

Natuurlijk moet de antirevolutionaire partij, door den heer Bolland verachtelijk met den naam van „Kuyper-kudde" aangeduid, het ten zeerste ontgelden.

Maar de Hoogleeraar strijdt voor eene hopelooze zaak. Hij zegt nu en dan wel iets goeds, bijv. als hij opmerkt, dat bij samenwerking de Roomschen altijd aan het langste eind trekken en het grootste voordeel behalen. Ook is eene stem, die wijst op de toenemende macht en den altijd verder zich uitbreidenden invloed van Rome, op zichzelve in deze tijden volstrekt niet misplaatst.

Maar één groote Protestantsche partij, gelijk Prof. Bolland die thans tegen Rome formeeren wil, is eenvoudig onmogelijk.

De Protestanten staan onderling veel verder van elkander af, dan de belijders van Christus in de Protestantsche en de geloovige leden in de Roomsche kerk.

Het bijgeloof is een ontzaglijk gevaar en neemt in Rome hand over hand toe. Maar het gevaar, dat van de zijde des ongeloofs ons bedreigt, is veel grooter. En daarvoor heeft de Leidsche Hoogleeraar hoegenaamd geen oog.

Zijne bestrijding van Rome kan daarom ook alleen leeren, hoe zij *niet* moet wezen. Enkele „vluchtige grepen" in het kerkelijk leven in de „chronique scandaleuse" van pausen en monniken, doen aan Rome weinig schade en wekken bij hare bestrijders geen vaste overtuiging doch slechts antipapistische felheid en machtelooze woede.

Om tegen Rome opgewassen te zijn, moet men kennis dragen, niet van sommige of zelfs van vele détails, maar van het beginsel en stelsel, dat aan heel haar kerkelijk leven ten grondslag ligt.

En om deze met vrucht te bestrijden, is een vaste grondslag, een godsdienstig, Christelijk beginsel, eene zuivere belijdenis des geloofs van noode; altemaal vereischten, die in de rede van Prof. Bolland ten eenenmale ontbreken.

BAVINCK.

MAAK HET EENVOUDIGER.

Een predikant had geruimen tijd voor dezelfde gemeente gepredikt, zonder veel kennelijke vrucht. Dit veroorzaakte den goeden man veel zieleleed. Het heil der zielen woog hem zwaar, en de gemeente opgebouwd te zien in het geloof, was de vurige begeerte zijns harten. Toen hij op zekeren morgen bezig was met het opstellen van zijne preek, kwam de gedachte bij hem op: „wellicht is mijne taal te verheven; ik zal naar beneden gaan, en zien of Betje mijne preek kan verstaan."

Betje was een vroom dienstmeisje.

Hij ging naar de keuken en riep haar tot zich, om zijne preek te hooren. Zij aarzelde. Hij drong er echter op aan en eindelijk kwam zij.

Hij las haar eenige volzinnen voor en vroeg haar: „verstaat gij dat?" „Neen." Hij herhaalde het gelezene in eenvoudiger taal en vroeg haar weêr, of zij het begreep. „Slechts een weinig, Dominé." Hij vereenvoudigde nogmaals. Zij begreep het een weinig beter en gaf belangstelling te kennen, doch zeide: „maak het nog een weinig eenvoudiger." En nogmaals vereenvoudigde hij. Toen riep zij uit: „nu begrijp ik het."

Daarop ging de leeraar naar zijn studeervertrek terug en schreef zijne preek in de eenvoudige bewoordingen, die Betje verstaan kon.

Toen hij den daaropvolgenden Zondagmorgen kerkwaarts ging, was hij niet zonder vrees, dat de gemeente zijne preek zou afkeuren, maar vast besloten, het te beproeven. Hij preekte. Allen luisterden aandachtiger, dan zij ooit te voren hadden gedaan. Aan menig oog ontwelde een traan; uit menig hart steeg de bede naar Boven om redding en leven. Van dit oogenblik af veranderde hij zijne wijze van prediken, en de Heere zegende rijkelijk zijn arbeid.

Dikwerf ziet men een handschrift, dat wegens zijne sierlijkheid onleesbaar is. De lijnen zijn vloeiend, de bochten zijn bevallig, de versierselen voortreffelijk bewerkt, maar juist daardoor raakt men in de war, en ziet men geen mogelijkheid, om het schrift te lezen. „Ik kan die mooie met de pen gemaakte krullen niet lezen," zeide een knaapje, nadat hij tevergeefs getracht had, om de beteekenis te vatten van een sierlijk geschreven brief, dien hij ontvangen had. Indien de helft van den tijd en van de moeite waren besteed om *eenvoudig* te schrijven, zou de brief *volkomen* leesbaar zijn geweest.

En zijn er niet vele preeken, waarin de gekruisigde Christus als het ware verborgen wordt achter de ijdele, bloemrijke taal van menschelijke welsprekendheid? Doch wat zeg ik, welsprekendheid? O, neen, geen *welsprekendheid*, want welsprekendheid is de taal van ernst, van eerlijkheid, van waren ijver en van gloeiende redeneerkunst, die de harten der toehoorders treft; welsprekendheid is gelijk zonneschijn en muziek, en donder en bliksem. Welsprekendheid verootmoedigt, bezielt en verwarmt het hart en heft de ziel omhoog; doch de weidsche taal, die daarvoor in de plaats wordt gesteld, is gelijk aan verguldsel en klatergoud, waarvan Satan zich bedient, om de hongerige kinderen Gods te berooven van het voor hunne zielen zoo noodige brood des eeuwigen levens, en hun in steê van schatten slechts speelgoed, in steê van eeuwige waarheden, ledige woorden te geven.

Doch gij, o man Gods, ontvlied deze dingen. Predik „het Woord," en, daar wij zulk eene zekere en onwrikbare hoop hebben, bedien u daarom van ongekunstelde taal. Gij behoeft niet bevreesd te zijn, om de waarheid, ja, de zuivere waarheid in liefde te verkondigen, want zij is den mensch voordeelig. Spreek eenvoudige taal en stort het groote, verhevene en eeuwigdurende Woord Gods op de rondom u stervenden uit.

„Maak het nog een weinig eenvoudiger." De menschen spoeden zich ten verderve; de tijd vliedt, het oordeel nadert en het is nu niet de tijd, om onze woorden zoo te kiezen, dat zij het oor streelen; ook niet om de krachtige woorden te weêrhouden, welke den weg ten leven wijzen, noch om de ongerechtigheden, die hen ten verderve sleepen op eene zachte en verschoonende wijze te behandelen.

„Maak het nog een weinig eenvoudiger," zoo lang totdat de bedienden het verstaan, zondaars het gevoelen, het gewone volk het met blijdschap hoort, en de kinderen zich rondom u scharen.

„Maak het nog een weinig eenvoudiger." Leg uwe manuscripten ter zijde, bestudeer het Woord, daal neder tot daar, waar de menschen wonen en spreek met hen even als Jezus deed, over alles wat hun belang inboezemt, over schapen en lammeren en musschen en leliën, en al de dingen van het dagelijksch leven, om op te klimmen van het aardsche tot het hemelsche.

Span uwen boog, op uwe knieën liggende, en moge God den pijl doen voortspoeden in zijne vlucht naar het een of ander zondig hart.

Voor eenigen tijd was ik ongesteld. Lust tot dege studie of inspannenden arbeid was er niet. Ik kon zelfs meer bladeren dan lezen, en vond bovenstaand stukske uit den vreemde tot ons gekomen. Het had mij iets te zeggen. „Misschien," dacht ik, „kan het ook anderen nuttig zijn, niet alleen predikers, maar ook gemeenteleden."

Spurgeon heeft, meen ik, eens gezegd, dat wij ons de hoorders niet als giraffen, maar als schapen hebben voor te stellen, en de voederbak mitsdien niet in de hoogte, maar laag moet zijn.

NOTTEN.

AAN EEN JEUGDIGEN AMBTGENOOT.

AMSTERDAM, 8 SEPT. 1900.

Waarde Broeder,

Gij begeert een harde zaak van mij. Gij wenscht, dat ik weder, althans nu en dan, iets in *de Bazuin* zal schrijven. Meerderen hebben mij dien wensch kenbaar gemaakt. In zooverre daarin waardeering zich uitspreekt, is mij dit natuurlijk niet onaangenaam; want, onder ons gezegd, in de zelfverloochening, dat is, in het wezen en de hoofdzaak van het Christelijke leven, ben ik nog een stumperd, en een klein kaarsje, ter mijner eer ontstoken, versmaad ik niet.

Toch zou het mij aangenamer geweest zijn, zoo men mij met rust had gelaten over deze zaak. Mijne losmaking van geregelden arbeid aan de periodieke pers is mij, tot nog toe eene oorzaak van dankbaarheid geweest, en hoe men dit feit ook kwalificeere, of in welke bewoordingen men het ook inkleede, het verandert in mijn gevoel niets. Het is geschied, en wat geweest is, keert niet weêr: „het oude wordt niet nieuw gemaakt."

Ook moet Gij niet uit het oog verliezen, dat er verband bestaat in de verschijnselen, en dat ieder mensch, die opmerkzaam de verschijnselen in het leven gadeslaat, en meer gevoelt, dan uitgesproken of met klinkende bewijzen gestaafd kan worden, voor zich zelven wel weten kan, wanneer de tijd van heengaan is aangebroken. Als er, zoo nu en dan, een blik naar de pendule geworpen wordt, weet een verstandige, dat het heusch tijd wordt om „huis toe" te gaan.

Nu vind ik het heel aardig van U, dat Ge U tevreden verklaart als ik, zoo nu en dan, nog iets schrijf, al ware het maar (zooals Gij U dichterlijk uitdrukt) uit het: „grijs verleden."

En om U nu het bewijs te geven, dat ik niet koppig ben, wil ik dadelijk beginnen met de mededeeling, dat ik tegenwoordig nog al eens in Smijtegeld lees.

Gij herinnert U wellicht dien naam uit de Vaderlandsche Kerkgeschiedenis en wat daar van hem gezegd wordt. Dat hij bij het jongere Calvinisme niet hoog staat aangeschreven, behoef ik U niet te zeggen. Ook in zijn tijd was dit bij velen het geval. Toch begeerde Rotterdam hem voor den dienst des woords. Maar het was toen, gelijk het wel blijven zal, de gewoonte, om sommige personen schier te vergoden, althans heilig te verklaren, terwijl anderen diezelfde personen verachtten en bespotten.

Als men leest, wat Ds. van Beveren, een van Smijtegelds ambtgenooten, die de lijkpredikatie gehouden heeft, van hem zegt, dan was Smijtegeld reeds op aarde een heilige zonder vlek of rimpel. O, wat konden de vrome menschen in die dagen elkander in de hoogte steken! En er bestaan heden ten dage nog wel kringen, waar men zich, in dit opzicht, aan de gewoonte der ouden houdt en elkander heilig verklaart, zelfs bij het leven.

In de toongevende kringen is het thans echter veel meer het talent, het ontwikkeld verstand, de veelomvattende wetenschap, waardoor geestdrift en vereering gewekt wordt, dan het eigenaardige van Smijtegelds prediking. Dit ligt in de bedeeling onzer tijden. Wij leven allen onder den invloed van de leus: „Kennis is macht." Het begin der vorige eeuw, (vergeef mij zoo gij gelooft, nog in de 19e eeuw te leven,) stond onder den invloed van het genie van Napoleon I. Later is Bismarck gekomen. En nu zijn er zooveel genieën, dat het moeilijk is te zeggen, wie van al die genieën *het* genie is.

In Zeeland en Holland leven nog Christenen, die zich van alle deze dingen niets aantrekken, hun Smijtegeld lezen, alsof hij nog te Middelburg predikte, en even gemoedelijk de Psalmen zingen naar de berijming van Datheen als „de godzalige dochter *Maria Boter*," die de preeken van Smijtegeld onder het aanhooren opschreef en die, in 's Heeren hand, het middel geweest is, dat wij ze lezen kunnen.

Het getal godvreezende menschen, die met hun hart nog in den tijd van Smijtegeld leven, is, in onze Gereformeerde kringen, grooter dan over het algemeen gedacht wordt. En om ons heen, vooral in het midden en zuiden des lands, waren allerlei geesten rond, die kwaad spreken van de Gereformeerde kerken, hare dienaren, haar geestelijken en zedelijken toestand, en den laster helpen verbreiden, dat onder ons geleerd wordt, wat in een der Evangelische Gezangen staat: „door den Doop herboren."

Wij ouderen zijn, van jongs af, aan deze dingen gewoon. We zijn 't moede, daartegen nog veel te doen. We hebben ons moe en dood gewerkt, en gaan eenvoudig onzen weg. En als ons van tijd tot tijd, een vroom scheldwoord, of een of andere vloekspraak uit den Bijbel naar het hoofd geworpen wordt, denken we maar, dat het goed bedoeld is, of zeggen: o, is 't anders niet!

Maar, en dit stem ik U van harte toe, zoo moogt Gij, jongeren, niet beginnen. En zoo daar waarlijk geestelijk leven in U is, kunt gij niet stille zijn. Gij zult in U gevoelen den prikkel des ijvers voor het huis des Heeren. Gij zult de zuivere, Gereformeerde beginselen van leer en dienst met de krachtigste bewijzen weder aan het licht brengen, en met logische redeneering doen klemmen op de conscientiën. Uw toe-

leg is de kerk des Heeren te doen zijn gegrond in het geloof en onbesproken in den wandel. Een geloovige mag, in geestelijken zin, niet ziek zijn. De kerk van Christus is de gemeenschap der geloovigen, der heiligen, wier lust het is, naar de ordinantiën Gods te leven. Niet de enkelen, de gemeenschap is het voorwerp uwer zorgen. Heel de kerk moet tot de volmaaktheid voortvaren.

Wees gegroet en gezegend in dit uw streven, en geve onze God U een tienmaal rijkeren oogst, dan ons mocht te beurt vallen!

In vroeger jaren heb ik mij dikwerf schuldig gemaakt aan het ontijdig uitblusschen van opvlammend vuur. Die het wel met mij meenden, verklaarden dit uit mijn neiging tot zwaarmoedigheid. Ik voor mij heb in die neiging ook zonde leeren zien en erkennen. Maar al zien wij de zonde, daardoor zijn wij nog niet van de zonde af. Dit is niet logisch; ik stem het U toe, maar het is toch waar. En hoe iets waar kan zijn, dat toch niet logisch is, kan ik met een paar woorden zoo niet zeggen.

Nu moet ik eindigen. Later hoop ik U mede te deelen, waarom ik tegenwoordig nog al eens in Smijtegeld lees.

T.t.

W. H. Gispen.

VOLKSNOODEN.

Winkel-sluiting.

Onze vraag in No. 33: *Hoe laat sluit gij uw winkel, en waarom niet vroeger?* heeft wel de aandacht getrokken. De heer Ant. Brand Jr. heeft in No. 35 al zuchtend en klagend den wensch geslaakt, dat het voor de winkeliers in *Amsterdam* nog eens mogelijk mocht worden „te 8 à 9 ure te sluiten". De redenen, die hij opgeeft voor de „onmogelijkheid tot dusverre" van deze, ook volgens hem zoo begeerlijke en plichtmatige, zaak beveel ik aan de overweging van al de winkeliers en van hunne klanten aan; en hem zelven zou ik willen vragen: behoort gij niet iets *meer* te doen dan zóó *klagen?* Kunt gij niet eens beproeven, met de Christelijke en Gereformeerde winkeliers tot samenwerking te komen, om aan dezen misstand, aan deze zondige gewoonte, een einde te maken, dezen stok des drijvers te verbreken? Misschien komen we op een en ander in zijn stukje later wel eens terug. Nu vestig ik de aandacht van al de broeders en zusters in Amsterdam, en elders, op zijn ernstige beschuldiging, dat *„de geloofsgenooten elkander voorbijloopen"*; „en dat niet alléén gemeenteleden, maar zelfs Kerkeraadsleden besteden liever hun geld bij „Baäl" en dergelijke". Inzonderheid op dat „liever" zal, denk ik, wel wat zijn af te dingen. In elk geval is alzoo door br. B. een zeer belangrijke zaak ter sprake gebracht. Gaarne zullen wij ook andere broeders en zusters daarover hooren.

Het Bijblad van het *Geïllustreerd Volksblad voor Nederland*, 6 Sept. j.l., bevat over deze zaak een lezenswaardig artikel, dat wij gaarne aan de overweging van de winkeliers en verder van alle lezers en lezeressen, de huismoeders inzonderheid, aanbevelen.

„Ds. Lindeboom te Kampen, een man die ijvert voor Zondagheiliging en meer, wees dezer dagen op het belang dat velen hebben bij een behoorlijken sluitingstijd der winkels, en vroeg den Christenen of zij zich in dezen ook iets te verwijten hadden. Het blad *De Zeeuw* merkte toen op, dat vooral de winkeljuffrouwen wat meer ontzien dienden te worden. Vele winkels zijn des avonds veel te laat open, en vooral des Zaterdagsavonds hebben onze winkeliers en hunne helpsters en helpers, hetzij vreemden, hetzij eigen, het zóó vo handig, en moeten zij ter wille van 't publiek en van de concurrentie zóó laat in de weer zijn, dat voor niet weinigen de lust of de gelegenheid om den Zondag te heiligen maar al te veel ontbreekt.

Laten onze winkeliers aan dezen onhoudbaren, voor God niet bestaanbaren toestand, met gezamenlijk optreden, eens spoedig een iende te maken.

Sluiten alle winkels des avonds b. v. 7 uur en des Zaterdagsavonds b. v. 9 uur, dan is het publiek wel genoodzaakt op den dag of vroeger op den avond te koopen.

Des Zaterdagsavonds *moeten* de winkels wel iets later openstaan dan op andere avonden der week. Zulks met het oog op den werkman en zijn gezin, voor wie immers juist deze avond de meest, ja bijna de eenig geschikte is om op hun gemak het benoodigde te komen bezichtigen of inkoopen.

Doch naarmate ook de werkman Zaterdagsavonds vroeger vrij wordt, zal ook deze noodzakelijkheid opgeheven worden.

Alle winkels in onze steden behoorden om 8 uur 's avonds dicht te zijn

Men make er zijn werk eens van.

In *dezen* socialen nood althans kan, bij eenigszins goeden wil, wel voorzien worden.

Maar dan moeten allen meedoen.

„Één, allemaal," zeggen onze jongens. Een gulden regel, dien wij gaarne van hen zagen overgenomen en in toepassing gebracht.

Op dit laatste komt het vooral aan. In de stad onzer inwoning werken de scheerders b.v. des Zaterdags tot één uur, halftwee, in den nacht en zijn Zondagsmorgens te zeven ure hun winkels al weer open. Dat is, rondúit gezegd, ellendig, doch vraagt men waarom zij 't niet veranderen, dan is het antwoord: één alléén baat niet; zoolang een ander open is, moet ik het ook zijn.

In deze zelfde stad onzer inwoning schijnt des Zaterdagsavonds om 10 uur, in zekere volksbuurten, de dag pas te beginnen. Visch, groenten, vruchten, allerlei wordt dan nog in menigte gevent en gekocht, tot in den nacht toe. En des Zondagsmorgens begint het lieve leven weer.

En daar worden weer velen, al weten zij het lang niet allen, de slachtoffers van. Zij lijden er schade door naar het lichaam en naar de ziel, wijl beide hun eisch niet krijgen.

En dat alles is volmaakt onnoodig

In Engeland — dat stemt ieder toch toe — zijn winkels en nering en vertier nog vrij wat grooter dan bij ons En toch, hoe vroeg sluit men daar! 's Zaterdagsavonds vooral zijn de winkels vroeg dicht; soms sluiten ze al op den middag.

Dat de omstandigheden het noodig maken steeds de winkels tot tien, elf uur open te houden en 's Zaterdags van den nacht den dag te maken (of liever des Zondags), is eenvoudig onwaar. Ieder die wil kan nagenoeg altijd bijtijds zijn inkoopen doen. Er is geen de minste noodzaak dat winkelbedienden en juffrouwen zoo laat in het touw zijn. De luiheid en lamheid van het publiek bederft alles, totdat de patroon moed neemt om met den sleur te breken.

Wellicht zal ten slotte niets baten dan met de wet tusschenbeide te komen en eenvoudig een sluiting op behoorlijken tijd voor te schrijven.

Doch boven deze wet staat de Wet Gods, die zegt dat we ook zullen zien op hetgeen des anderen is; dat de heeren hun onderhoorigen Christelijk zullen behandelen; dat er een winst is die ten slotte schade zal blijken.

En op de hoogere Wet vestigen we allereerst en allermeest de aandacht."

Of dit artikel uit *De Zeeuw* is overgenomen, òf dat alleen de inhoud van de eerste alinea aan dat blad is ontleend, is niet duidelijk. *De Zeeuw* schijnt ook van onze vraag melding gemaakt en met ons woord van vermaan instemming betuigd te hebben. Zou ik dat blad en andere bladen mogen verzoeken, mij voortaan een ex toe te zenden van het No., waarin zij op een of ander van mijne hand mochten attendeeren?

En zou ik aan de Christelijke pers in 't gemeen in overweging moger geven, deel te nemen aan de begonnen bespreking van het belang eener TIJDIGE WINKELSLUITING? Hoe meer gij over deze zaak nadenkt, des te meer zult gij het gewicht er van zien, en u gedrongen gevoelen na te denken over de onderscheidene personen, zaken en vragen, welke hierbij betrokken zijn.

Hebben de afdeelingen van „Patrimonium" hare aandacht al eens aan *dezen* „nood" der „werklieden" gewijd?

Zij *is* er.

Door de ontferming van den Vader aller barmhartigheid, den God aller vertroosting, is de vreeze beschaamd, die uit het klein getal blijken van belangstelling begon te ontspruiten. In de laatste weken nam het getal merkelijk toe van personen en corporatiën die wilden medewerken tot de oprichting van de ontworpen *Vereeniging tot Christelijke verzorging van* Zenuwlijders. Woensd. 5 Sept. j.l. is die Vereeniging gesticht. Niet minder dan 52 personen en vertegenwoordigers van Kerkeraden en Diaconieën traden toe en brachten hunne stemmen uit. De Concept-Statuten zijn, met enkele wijzigingen, aangenomen. Een Bestuur is gekozen: negen van de elf leden der voorloopige Commissie; de heeren *Ds. Notten*, voorz.; *Dr. Hermanides*, vice-voorz.; *E. A. Keuchenius* en *Ds. A. van Andel*, secretarissen; *C. Graaf van Limburg Stirum*, penningmeester; *Jhr. Mr. T. A. J. van Asch van Wijck, Ds. Feringa, F. Gunnink* en *P. Roodhuizen*.

In *April* e.k. zal D. V. de ee ste algem. vergad. van afgevaardigden worden gehouden, die vooral tot taak zal hebben te beslissen, hoe *de arbeid* op gang zij te brengen en *de noodige gelden* te verkrijgen. 't Is dus nu allereerst noodig, dat spoedig de tientallen leden tot honderden en duizenden worden, en dat overal *afdeelingen* worden opgericht, en ook dat *corporatiën* toetreden. Want voortaan kunnen alleen *afgevaardigden* een stem uitbrengen; en om afgevaardigden te zenden, moet ge *corporatiën* en *afdeelingen* hebben.

Binnen 10 maanden is deze Vereeniging geboren. De Alg. Verg. der Vereen. *„Chr. Vz. Kr."* te Kampen, 5 Oct. 1899, besloot, de oprichting te beproeven eener afzonderlijke Vereeniging op denzelfden grondslag, waaraan zij de „Zenuwlijders" zou kunnen overdragen. Het Bestuur benoemde, volgens de opdracht, eene Commissie van broederen, die het daarvoor geschikt en gewillig achtte. In April kwamen de meesten dier broederen samen, en werd de voorloopige Commissie voor de oprichting van eene afzonderlijke Vereeniging tot Christ. verzorging van Zenuwlijders gevormd. En reeds 5 *Sept.* kon de goede tijding alom worden verkondigd: Zij *is* er; de gewenschte Vereeniging is voorspoedig geboren.

God de Heere stelle haar tot rijken zegen. Hij zegene haar gelijk Hij, naar den rijkdom Zijner genade, Zijner barmhartigheid, de Vereeniging tot Christ. verzorging van *Krankzinnigen* gezegend heeft en voortdurend zegent.

Ook dit mostaardzaadje worde weldra tot een breedgetakten boom, onder welks schaduw vele onrustigen en gejaagden en bedrukten van hart verkwikking vinden en genezing!

Er is in *uw* hart ook voor deze nieuwe Vereeniging nog wel plaats? O, erkent dat als een groote genade van God!

L. Lindeboom.

Politieke Beschouwingen.

Daar is, sedert wij ons vorig overzicht schreven, in het Noord-Oosten van de *Transvaal* een beteekenende verandering ingetreden. Wij lieten Buller even ten Zuiden van Lijdenburg het hoofd stooten tegen een van Botha's sterke stellingen in de bergen, die het stadje omgeven. Doch Roberts heeft toen nog eenmaal op een gegeven oogenblik van zijne overmacht gebruik weten te maken en door een deel zijner troepen, opzettelijk uit en rondom Pretoria in allerijl samengeraapt, Botha's rechtervleugel doen omtrekken en hem dus genoodzaakt zijne sterke positie op te geven en terug te gaan. Tegelijk kregen de Engelschen toen gelegenheid om Lijdenburg te bezetten en zich van daaruit Oostwaarts de bergen in te bewegen.

Maar van overwinning was ook bij deze gelegenheid geen sprake, al trachtten de Engelschen het zóó voor te doen voorkomen.

De verliezen toch van de Burgers waren zeer gering en noch bij hunne terugtocht, noch bij het prijsgeven van Lijdenburg gaven zij wagens, kanonnen of oorlogsgereedschap buit. En ofschoon alzoo de positiën ook daar veranderden, op den algemeenen staat van zaken had een en ander dien invloed, gelijk de Engelschen zeer hoopten en zichzelven diets maakten. Er was en *is* geen zweem van neiging tot opgeven bij de Burgers te bespeuren. Daarbij kwam, dat al waren er berichten in dien geest reeds door wat al te heet gebakerden verzonden — de spoorweg naar Lorenzo-Marques bleeft in de handen der Burgers en de Engelschen konden van 't oprukken naar Komatipoort, het laatste station in de Transvaa, geen werk maken, al gaven zij er ook den schijn van. 't Waren niet anders dan verkenningen, die enkelen misleiden en reeds deden vreezen, dat zelfs de Presidenten der Republieken op Portugeesch gebied zouden moeten vluchten. Niets daarvan gebeurde. Dat oprukken naar Komatipoort was slechts een schijnbeweging om een poging van French meer Zuidwaarts naar Barbert n te maskeeren. De Engelschen moesten zelfs spoedig naar Waterval terug, toen French een heel eind Zuidwaarts naar Caroline trok om van daaruit door een enkelen weg in de richting van Barberton door de bergen zich heen te bewegen. Driemaal reeds was hij met de Burgers eenigszins slaags, maar in Barberton kwam hij (althans nog) niet. 't Zal derwaarts ook moeilijk gaan, en 't was te voorzien, dat de Burgers, die daar hunne vrouwen, krijgsgevangenen en een deel van hunnen levensvoorraad hadden heen gebracht na den strijd bij Machadodorp, op zulk een poging hadden gerekend.

't Is in deze streken nu de vraag, of de Burgers daar hun guerilla met evengoed succes zullen volhouden als in 't Westen en Zuiden van de Transvaal — en 't Oosten van den Vrijstaat. Want daar zijn de Transvalers nog altijd de meesters en de dood gewaande Theron, zóo vlug en knap in 't verrassen van sporen en kleine bezettingen — liet dezer dagen bij het station Kliprivier de brug springen van den spoorweg naar Bloemfontein en veroverde een heelen trein. Wat deze bevatte, weet men nog niet. Maar zeker is dit een klein succes, dat voor de zooveelste maal bewijst hoe taai en krachtig de Burgers, ook in Roberts onmiddellijk nabijheid, in hun verzet volharden. Deze is namelijk weer naar Pretoria teruggekeerd, zeker om met Baden-Powell, die tot chef van de Vaalsche politie is aangesteld, te beraadslagen hoe men op die wijze mede de Burgers onder zijne geweldige knie kan brengen en houden. Doch — zoolang men onbarmhartig en onrechtvaardig voortgaat de ingezetenen van vreemden oorsprong uit het land te bannen, en Burgers, ondanks hunne neutraliteits-eed krijgsgevangen te ma en, en wel beiden op de meest gewelddadige en gemeene wijze; voortgaat de erven te plunderen en te verbranden — komt er van onderwerping niets. De Vrijstaters leeren dit ten duidelijkste. Van hen, die immers niet van harte mede vochten, verwachtte men geen blijvend vezet. En ziet, ofschoon het den Engelschen gelukt was, na twee maanden strijdens, ook het Noord-Oostelijk deel zoo ze meenden van strijdende Burgers door Prinsloo's overgave gezuiverd te hebben — moesten ze nu in de laatste dagen daar zoo goed als alles weer prijsgeven. Bethlehem, Senekal, Ladybrand, naar het scheen zoo moedig verdedigd, en zelfs Fouriesburg werden door de Engelschen achtereenvolgens prijsgegeven. Het ging hunne krachten te boven, en de Burgers konden zich er weer nestelen evengoed als voor 3 maanden, zelfs tot aan Tabanchu, op zij van Bloemfontein, toe. Dat dit van grooten invloed is op Buller's en French's pogingen in 't Noord-Oosten van Transvaal is zeker; zij moeten van hun troepen afstaan om elders weer te herstellen, zoo mogelijk, wat verloren is.

Wij hebben onze verwachting voor de zaak der Burgers nog niet opgeven. Zoo God wil, kan er nog veel voorkomen worden!

De politieke windwijzer van *China* is weer eens gedraaid en wijst op mooi weer. Engeland haast zich natuurlijk deze draaiing mee te maken. Men verzekert nu dat alle moeilijkheden tusschen Berlijn en Petersburg zijn weggenomen. Weg zijn daarmee de donkere wolken aan Europa's horizon, weggevaagd door een zoel Russisch windje. Duitschland zelfs vindt 't goed dat Peking gedeeltelijk ontruimd wordt en Rusland vindt goed dat Peking deels bezet blijft. Engeland doet nu ook zoo'n beetje mee aan vreugdebetoon en lacht zuur-zoet. Och die Boerenoorlog, die de speeches van lord Hamilton geheel van hun indruk in de wereld berooft!

We zullen zien wat er waar blijkt van de gunstige wending in de richting van eensgezindheid onder de Mogendheden.

Uit Peking zijn allerlei berichten ontvangen, doch niet van veel belang. Ze handelen over den intocht der verbondenen, over een samenkomst met eenige leden van het Tsung-li-Yamen op 28 Aug., over het bezoek aan de verboden stad en het keizerlijk paleis. Nu het keizerlijk paleis zoo is tegengevallen, zit het paleis van prins Ching weer vol onmetelijke rijkdommen. De Franschen mogen het bewaken. Prins Tsjing is intusschen weer te midden van zijn schatten (?) teruggekeerd en zal ze wel goed wegsluiten. Men houdt hem goed in de gaten.

Zonderling is dat de berichten 14 dagen noodig hadden om te Londen te komen. Dit doet vermoeden, dat de Boxers zich nog altijd met de telegraafdraden bemoeien.

De Japanners blijken in Peking al heel goed thuis te zijn. Zij namen uit het douanegebouw 2.000.000 taëls, maar voorzagen ook de gebreklijdende bevolking van rijst. De rijst lijkt ons nog al goed betaald. Verder melden de berichten een heele serie zelfmoorden tengevolge van de ongelukkige slagen bij Peitsang en Yangtsun.

Men weet dat prins Tsjing verklaarde, dat de keizerin totaal onbekend was met de christenmoorden. In het paleis zou echter gevonden zijn een dagelijksch rapport van de vermoorde vreemdelingen.

Li mag werkzaam blijven. Nu, hij zorgt ook iederen dag iets nieuws te hebben. Thans weer seinde hij aan den Chineeschen gezant te Parijs, dat hij, Li, alleen gevolmachtigd vredesonderhandelaar is. Hij bezit een volmacht om zelfs buiten den keizer om te onderhandelen. Hij negeert zijn medecommissieleden opzettelijk. Intusschen blijft het hof zoek. De berichten over de verblijfplaats missen nog steeds eenstemmigheid.

Overigens maken de machten te Peking het zich gemakkelijk. Alleen zou Duitschland mannetjes trachten te vinden om eens een kijkje in Pet-chili te doen. Japan doet ook te Shanghai zijne troepen landen. Een snuifje voor de Engelschen!

Noordtzij.

Gymnasium te Zetten.

De reorganisatie van dit gymnasium, waartoe op de vergadering te Utrecht van 27 Juli besloten werd, heeft (naar men ons bericht) thans haar beslag gekregen. Het is voor *vijf* jaren aan den rector Ds. Kramer overgedragen, die tevens het internaat op zich neemt. Het curatorium behoudt tegenover het gymnasium dezelfde rechten en plichten als vroeger, zoodat alleen op financieel gebied eene veranderde verhouding is tot stand gekomen.

Tot nieuwe leeraren werden benoemd: Dr. G. Keizer te Tiel, de heeren Hogervorst en Roorda, cand. in de wis- en natuurkundige vakken en de heer Teunisse, cand. in de letteren aan de Vrije Universiteit. Deze benoemingen werden door curatoren goedgekeurd, die er tevens in slagen mochten eene leening tot afbetaling der schulden, binnen eene week tijds geheel volteekend te zien.

Met vereende samenwerking van curatoren en leeraren, bestaat er gegronde hoop, dat het voortbestaan van het gymnasium verzekerd is.

Buitenlandsche Kerken.

Het Evangelisch Traktaatgenootschap in Italië. Het jongste verslag van dit Genootschap doet zien, dat zijn arbeid zich steeds uitbreidt en bij ernstigen tegenstand ook waardeering ondervindt. Die waardeering wordt wel niet uitgesproken, om het eerste en voornaamste doel, dat het beoogt, de verspreiding der H. Schrift en van godsdienstige geschriften, toe te juichen en te steunen, maar wat in de pers van dien arbeid gezegd wordt, zal er toe medewerken, dat het vooroordeelen meer verzwakt.

Het voornaamste werk van het vorige jaar was de uitgave van de Bijbelvertaling van Martini, aartsbisschop van Florence. Martini had in 1776 zijne Bijbelvertaling in druk gegeven; zij werd door den Paus goedgekeurd, zoodat de priesters van dezen Bijbel niet zeggen konden, zooals van den uit Zwitserland ingevoerden, dat hij vervalscht was. Toch werd later ook deze Bijbel veroordeeld; vele exemplaren werden vernietigd, zoodat door het Traktaatgenootschap lang gezocht is, eer het een geheelen Bijbel van Martini in bezit had en tot de uitgave kon overgaan.

Dit is nu geschied. Men besloot tot de uitgave van dezen Bijbel, omdat hij van ouds de Pauselijke goedkeuring had; daardoor denkt men hem te beter onder de Roomschen te kunnen verspreiden.

Op de tentoonstelling te Turin in 1898 zond het Genootschap zijne uitgaven en het werd de zilveren medaille toegekend „wegens zijn uitnemenden arbeid en het prijzenswaardig streven om geschriften, die vroeger uit het buitenland ingevoerd werden, in Italië zelf uit te geven." In het weekblad tijdens de tentoonstelling uitgegeven, waarvan wekelijks 30,000 exemplaren verspreid werden, werden de uitgaven van het Genootschap vermeld, waardoor het meer algemeen bekend geworden is.

In eene beschrijving in genoemd blad over de uitgaven van het Genootschap werd gezegd: „hoe men ook over de innerlijke waarde van den Bijbel denken moge, twee dingen moet men met verwondering erkennen, 1e den buitengewoon billijken prijs en den goeden druk der fraaie, goed gebondene boeken, 2e het verbazend groot getal exemplaren, dat onder het door twijfel beheerschte Italiaansche volk wordt afgezet, n.l. jaarlijks van 150,000 tot 250,000 Bijbels en gedeelten van Bijbels."

De vraag, of de Bijbel wel een artikel is voor een tentoonstelling, zal zeker niet door allen gelijk beantwoord worden. Wij gaan daarop niet in, maar kunnen het zeer goed begrijpen, dat men in Italië aldus gehandeld heeft, omdat daar zooveel vooroordeel bestaat tegen geschriften, die door Protestanten uitgegeven en verspreid worden.

In het verloopen jaar had het Genootschap een rekening van ontvangst en uitgave van 37,485 gulden.

Een schrede nader naar Rome. Tracht men in Roomsche landen Gods Woord onder het volk te brengen, in Protestantsche wijkt men al meer van dat Woord af en keert men zelfs tot de dwalingen van Rome terug. Het laatste is met name in Engeland het geval. De ritualistische partij in de Anglicaansche kerk komt steeds nader bij Rome. Begonnen met den Roomschen ritus, neemt men nu ook de leeringen van Rome aan. Geruimen tijd werd door beide partijen de vraag besproken, of brood en wijn na de viering van het Avondmaal ook bewaard moesten worden voor de zieken. „De ritualisten, die zich als een „Church Union" georganiseerd hebben, zijn voor de bewaring, de antiritualisten tegen. De eersten toch beweren, dat brood en wijn bij het Avondmaal gewijd een genezende kracht bezitten.

De aartsbisschoppen hebben voor eenigen tijd in deze kwestie een uitspraak gedaan, die doet zien, dat zij in deze zaak althans niet met de ritualisten medegaan. Zij hebben verklaard, dat de bewaring van brood en wijn in strijd is met wat de kerk van Engeland dienaangaande in hare belijdenis uitspreekt.

Tegen deze bisschoppelijke verklaring heeft Lord Halifax, hoofd der Church Union krachtig geprotesteerd en op een vergadering van deze partij werd de leer van het Sacrament breedvoerig besproken met den uitslag, dat men de uitspraak der bisschoppen verwierp. Het volgende werd daar uitgesproken: „de leer van geheel de Katholieke kerk is, dat in het Sacrament des Avondmaals brood en wijn door de werking des Heiligen Geestes, in en door de wijding, overeenkomstig de instelling des Heeren werkelijk en inderdaad het lichaam en bloed van Christus worden, en dat Christus onze Heere, tegenwoordig in dit zeer heilig Sacrament des altaars, onder den vorm van brood en wijn moet worden aangebeden."

Toen deze verklaring bekend werd, werd zij in de pers bestreden en van de Church Union gezegd, dat zij de Roomsche leer van de transsubstantiatie toegedaan was. Vermoedende, dat de tegenstand sterker zou worden, hebben de leiders dezer partij de verklaring afgelegd, dat zij de leer der transsubstantiatie verwerpen, en dat zij met bovengenoemde verklaring alleen bedoelden de heiligheid van het Sacrament in 't licht te stellen.

Dit laatste pleit niet voor de eerlijkheid der ritualisten, want eerst met ronde woorden de transsubstantiatie belijden en dan beweren, dat men haar verwerpt, is ja en neen zeggen. Misschien vreesde men een storm tegen hun partij, maar zoo die opsteekt, dan zal het niet meer zijn dan een storm in een glas water, want in de Engelsche staatskerk is men al zoo ver van de waarheid verwijderd en tot Rome genaderd, dat de strijd over deze zaak spoedig doodloopen zal.

Toch kan het zijn, dat er nog eenige verwikkelingen uit voortvloeien, omdat de verwerping van de uitspraak der bisschoppen door de Church Union het Episcopaalsch karakter der kerk aantast, wijl volgens het stelsel der Episcopalen, dat in de Anglicaansche kerk streng gehandhaafd wordt, bij de hooge geestelijkheid de wetgevende en rechtsprekende macht berust.

Scholten.

In de stallen der wedrennen te Chantilly zijn meer dan 500 Engelsche palefreniers of jockeys, die daar werkzaam zijn. De meesten zijn jongelingen, die ver van hunne familie voor 5, 6 of 7 jaren aldaar in de leer zijn. Thans heeft men voor deze jongelingen, die aan zooveel slechte voorbeelden van weddenschap en spel zijn overgegeven, eene Christelijke inrichting geopend. Men geeft hun daar de gelegenheid voor gepaste afleiding. Zij hebben er ook eene zaal om hunne avonden door te brengen. Eene Bijbelklasse op Zondag wordt door 65 kweekelingen bezocht met goede vrucht.

—

De Baptistische kerk te Leipzig heeft eindelijk bij een besluit van 14 April 1900 de wettelijke erkenning en het recht verkregen, om haar eeredienst vrij uit te oefenen. Dit is nu, naar men meent, de eerste van de staatskerk afwijkende gemeente, die in Saxen wettig kan bestaan. Totnogtoe werden de dissenters alleen maar geduld. —

—

Te Chicago werd een persoon wegens diefstal in den spoortrein gearresteerd en voor den rechter gebracht. Alle getuigen herkenden den dief; doch deze bleef halsstarrig ontkennen. De politie zette daarom haar onderzoek voort en nam een tweeden persoon gevangen, die precies op den eerste geleek, want — hij was zijn tweelingbroeder. Daar kwam bij, dat de getuigen beweerden in hem denzelfden persoon als den eersten te herkennen. Zoo werden, bericht men, beiden vrijgesproken; d. i. een schuldige vrijgesproken om een onschuldige niet te treffen.

—

L. l. Hemelvaartsdag werden te Rome in de Waldenzer kerk eenentwintig leden aangenomen, waarvan dertien uit de Roomsche kerk kwamen.

Ingezonden.

DRANKBESTRIJDING.

Hooggeachte Redacteur!

Het is mij eene behoefte, u hartelijk te danken voor uw woord van oprechte belangstelling, dat gij in het nummer van 7 Sept. j.l. hebt willen wijden aan het optreden van de Geref vereeniging voor Drankbestrijding. Wie zich in onze kringen opmaakte om in het bijzonder den strijd tegen het alcoholisme aan te binden, is niet gewoon voor zijn streven veel sympathie te ontmoeten; of zoo hij sympathie ondervond, was het meer in persoonlijk gesprek of in briefwisseling dan wel in het openbaar.

Gij hebt dit laatste willen doen, en daarmede aan de nieuwe vereeniging een sterken, zedelijken steun geboden. Moge uw woord van sympathie weerklank vinden in de kringen der Geref. belijders en mede door uw grooten invloed de vereeniging veler gebed, veler bijdrage, veler mede-werking verkrijgen!

Uwe openlijke verklaring, dat tegen den grondslag en de beginselen der vereeniging waarschijnlijk wel geen enkel Gereformeerde belijder bezwaar zal hebben, vergoedt ten volle het grievende van de beschuldiging in den beginne door velen tegen het optreden der vereeniging ingebracht, alsof ze methodistisch en ongereformeerd zou zijn. Wel is waar werd deze beschuldiging gedaan zonder kennis van de redenen, die ons drongen en de beginselen, die ons leidden. Maar voor het publiek, dat op deze wijze „voorgelicht" wordt, is het brandmerk van „methodisme" voldoende om zich verder niet in te laten met een pogen, dat zeer zwak is, maar toch ernstig bedoelt tegen een ontzettend kwaad, waaronder ons vaderland lijdt, op te treden. Gelukkig is het begin van kentering in de opinie van velen in onze kringen niet te ontkennen. En nu gij u zoo openlijk en zoo beslist verklaard hebt, is onze hope niet ongegrond, dat deze kentering nog grooter worden zal.

Hebt gij „niet dan noode" een bezwaar ingebracht tegen art. 4 van de Statuten der vereeniging, waarlijk het is ook „niet dan noode", dat ik het waag u te antwoorden op het door u genoemde bezwaar.

Tot toelichting van art. 4, dat bepaalt, dat leden der vereeniging slechts zij kunnen zijn die niet alleen instemmen met doel en beginselen, maar dit ook betoonen door zich van alle alcoholische of alleen van gedistilleerde dranken te onthouden, heb ik in mijn referaat p. 30 drie redenen aangevoerd, waarvan door u alleen de eerste is genoemd en bestreden.

Er is niet de minste bedoeling in deze bepaling om degenen, die aan deze voorwaarde niet voldoen, „in de reuke te (doen) staan van het met het doel en beginsel der vereeniging minder ernstig te meenen." Doch is het verkeerd van de vereeniging gezien, dat ze noodig heeft leden, die het niet „alleen *„theoretisch"* ernstig *„meenen"* maar ook *„practisch"* tot bestrijding van het alcoholisme *„handelen"?* De ervaring heeft geleerd" dat slechts zulk een practisch handelen doel trof. Er is dus niet de minste oorzaak om te denken aan hoogere of lagere moraal. Bovendien mag deze reden niet losgemaakt van de beide andere, die ik aanvoerde, namelijk: om als personen protest in te dienen tegen de algemeen heerschende drinkgewoonten en om op deze wijze een weg te openen voor zwakken, om door lidmaatschap van onze vereeniging een steun te hebben tegen eigen zwakheid en zonde. Geen beter protest is er toch te denken dan het persoonlijk getuigenis niet alleen met het woord maar ook met de daad. En is het niet een uitnemende steun voor den zwakke, dat hij in een kring verkeert, waarin geen bevriende hand hem weder in de verzoeking brengt, maar waar anderen door eigen voorbeeld hem sterken in den, o, zoo bangen strijd tegen zijn drinkzucht? Laten deze zwakken, naar verhouding althans, niet velen zijn, *ze zijn er*, hier in grooter en daar in kleineren getale.

En helaas, ze vinden niet steeds in het gewone verkeer in onze kringen, hetgeen ze behoeven om in hun strijd niet telkens onder te liggen.

Censuseeren is toch niet het eenige, wat we doen moeten. Hen door de liefde, de werkzame liefde helpen in hunne worsteling is niet minder noodig. Dezen zulk een kring te bereiden, is ook het doel van deze bepaling.

Van geheeler harte stem ik in met uwen wensch, dat velen overtuigd mogen worden van de noodzakelijkheid, om ook van onze zijde den strijd tegen de drankzonde aan te binden.

Van den omvang van het drankgebruik in ons goede Nederland kunnen velen zich geen denkbeeld maken.

Per hoofd is in 1899 gedronken 8,05 Liter ad 50 pct. alcohol. Van alle provincies stond *Groningen* boven aan in 1897 met 10,46, terwijl *Utrecht* de eer heeft de tweede plaats in te nemen met 9,86 L. In 1898 is volgens het regeeringsverslag een getal van 414,363 Hectoliter ad 50% alcohol veraccijnsd. Rekend men gemiddeld 35% als het gehalte van het gedistilleerd in de tapperijen en f 1,25 als de gemiddelde opbrengst per Liter, dan gaf men in Nederland in dat jaar ruim 73 (zegge: drie-en-zeventig) millioen gulden aan *gedistilleerd* (dus nog niet aan wijn en bier) uit.

Is het wonder, dat ook tot de conscientie van Gereformeerde belijders de vraag met onafwijsbaren ernst zich opdringt, de vraag door een drankbestrijder aldus gesteld: wanneer zal dit geld nuttiger besteed worden dan tot het verspreiden van ongeluk en ellende in allerlei vorm en omvang, het aan den gang houden van gevangenissen, gekkenhuizen, idioten-gestichten e. d. m.?

Terwijl zich aan deze vraag voor ons als vanzelf de andere verbindt: is het genoegzaam, dat we zorgen voor Christelijke krankzinnigen- en idioten-gestichten; dat we Christelijke philanthropie op allerlei wijze beoefenen en van den kansel slechts tot matigheid aansporen; of is het ook roeping *in onzen tijd* beslist met alles te breken, wat tot steun van het alcoholisme strekken kan?

Men moge over het antwoord op deze vraag verschillen, doch niemand onthoude zijn zedelijken en financieelen steun, hetzij als lid, hetzij als donateur, aan de Gereformeerde vereeniging voor Drankbestrijding.

Tegenover een alcoholisme van zulk een omvang valt niet meer te redeneeren maar moet gehandeld.

Ook door de Gereformeerde belijders!

Met hartelijken dank voor de opname en met aanbeveling van de vereeniging aan uw hooggewaardeerde sympathie, blijf ik,

Uw dw. dnr. en br.,
W. H. GISPEN JR.

Baarn, 10 Sept. 1900.

Boekaankondiging.

De Dooperschen. Historisch overzicht en beoordeeling door H. Hoekstra, bedienaar des Woords bij de Geref. Kerk te Arnhem. Zwolle Tulp.

Ds. Hoekstra deed een goed werk met het in het licht geven van deze lezing over de Dooperschen In de laatste jaren is de naam Doopersch zoo dikwerf gebruikt en ook wel misbruikt, dat er behoefte was aan een duidelijk antwoord op de vraag, wat toch eigenlijk Doopersch beteekent. Ds. Hoekstra stelt dit duidelijk in het licht. Eerst toont hij aan, hoe en waarom de Doopersche richting altijd opkomt in tijden van verval en reformatie der kerk. Dan gaat hij, vooral aan de hand van Gieseler's Kerkgeschiedenis, de geschiedenis der Dooperschen na in Duitschland, Zwitserland en Nederland. En eindelijk geeft hij een vrij breede, duidelijke, leerzame karakteristiek van de Doopersche richting, in eenvoudige, ook voor „leeken" onverstaanbare taal. De lezing is eene warme aanbeveling waard. Moge ze door velen ter hand genomen en overdacht worden. Zij kan rijken zegen verspreiden.

—

Ermelo'sche Zendings-Scheurkalender voor het jaar 1901.

Het schild, dat de Zendingsdrukkerij te Ermelo van dezen Scheurkalender in het licht gaf, is net en eenvoudig uitgevoerd. De voorstellingen, die er op gezien worden, zijn alle aan de Zending ontleend en dus geheel in overeenstemming met den inhoud, die vooral op de Zending betrekking heeft en ook belangrijke mededeelingen van het Zendingsveld bevat. De liefde voor de Zending, die allengs opwaakt, zal aan dezen Kalender zeker plaats in menig huisgezin verschaffen en kan er omgekeerd door aangewakkerd en versterkt worden. Zij de Kalender daaraan vooral dienstbaar! De prijs is slechts 50, in boekformaat 75 cts.

—

De drie Formulieren van Eenigheid alsmede het Kort Begrip en de Belijdenissen van Nicea en van Athanasius met uitgedrukte teksten door J. H. Donner. Tweede herziene druk. Leiden D. Donner 1900. *Prijs f* 0,35.

Met genoegen vestigen wij de aandacht op deze uitgave der Belijdenisschriften. De tweede druk verschilt van den eersten hoofdzakelijk daarin, dat bij de antwoorder in den Catechismus en het Kort Begrip de teksten ten volle uitgedrukt staan, zoodat men niet telkens zijn Bijbel behoeft op te slaan. Deze verandering is eene groote verbetering. En voorts beveelt deze uitgave zich door helderen druk, nette uitvoering en handig formaat ten zeerste aan. Wij wenschen ze in veler handen. De prijs is maar 35 cts.

BAVINCK.

ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:
R. K. M. HUMMELEN,
ber. pred. te Langeslag
EN
M. SMIT.
ENUMATIL, BEILEN, 7 Sept.
Eenigste kennisgeving.

Getrouwd:
Dr. G. KEIZER.
beroepen predikant te Tiel,
EN
A. H. NOORDTZIJ,
die, ook namens wederzijdsche families, bijzonderen **dank** betuigen voor de zoo talrijke en sprekende bewijzen van toegenegenheid.
KAMPEN,
13 Sept. 1900.

Getrouwd:
NANNING KOOPS
EN
HENDRINA CORNELIA COEPIJN,
die, mede namens wederzijdsche Familiën, hunnen **dank** betuigen voor de vele blijken van belangstelling, bij hun huwelijk ondervonden.
ROTTERDAM,
13 September 1900.

Door 's Heeren goedheid voorspoedig bevallen van een **ZOON**
C. VAN HOUTE—
KLINKERT.
ZWOLLE,
11 Sept. 1900.

Door Gods goedheid werden wij heden verblijd met de voorspoedige geboorte van eene **DOCHTER** HENRIETTA JOHANNA.
W. W. SMITT.
H. C. SMITT—
KOER
ASSEN,
11 Sept. 1900,
Eenige kennisgeving.

Ondergeteekenden betuigen hiermede hunnen hartelijken **dank** voor de vele blijken van belangstelling ondervonden bij de geboorte hunner **dochter.**
K. J. KAPTEIJN.
G. E. KAPTEIJN—
VAN ANDEL
AXEL, 6 Sept. 1900.

Heden behaagde het den Heere tot zich te nemen onzen medebroeder
JAN KLAVER,
in den ouderdom van 69 jaren. Hij stierf in de volle verzekerdheid des geloofs met innerlijke begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn. Eerst als Diaken en later als Ouderling heeft hij jaren de kerk gediend. De gaven hem geschonken, heeft hij met liefde aan de gemeente gewijd.
Namens den Kerkeraad,
J. SYBRANDY, *Praeses.*
R. SPIJKER, *loco-Scriba.*
MEDEMBLIK,
6 Sept. 1900.

Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, doordat de Heere van mijne zijde wegnam mijn onvergetelijken Echtgenoot en der kinderen zorgdragenden Vader
Frans Hendrik Bresselhuis,
in den ouderdom van 55 jaren.
De Almachtige schenke ons de genade in Zijnen wil te berusten.
Uit aller naam,
WED. F. H. DRESSELHUIS,
geb. ROELFS.
WINSCHOTEN,
9 September 1900.

De Geref. gemeente alhier verloor op Zondag den 9 Sept., na een langdurig lijden, één harer Diakenen.
De Heer
F. H. Dresselhuis
werd haar door den dood ontnomen. Sedert 1882 had hij haar als Diaken met liefde en toewijding gediend. Gelijk in zijn gezonde dagen, zoo bleef hij ook in zijne krankheid den Heere met vast geloof belijden. Naar 's Heeren belofte rust hij nu van zijn arbeid Moge dit de bedroefde Weduwe en kinderen tot troost verstrekken.
De kerkeraad der Ger. Kerk te Winschoten,
J. A. BULT, *Praeses*
W. TILLEMA, *Scriba.*

Na een langdurig en smartelijk lijden overleed heden, in den ouderdom van 76 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van bijna 60 jaar, onze geliefde Echtgenoote, Moeder, Behuwd- en Grootmoeder
GERRITJE BODE.
Het leven was Christi, het sterven alzoo gewin, dit lenigt onze smart.
Uit aller naam,
C. LEENHEER SR.
HEERJANSDAM,
10 Sept. 1900.

Onze geliefde Broeder,
EVERT JANSSEN,
die gedurende eenige jaren de gemeente alhier op voorbeeldige wijze als Ouderling gediend heeft, werd ons dezer dagen ontnomen, na een langdurig maar zeer geduldig lijden. Hij is niet heengegaan zonder begeerd te zijn.
Met diepen weemoed staren we op zijne ledige plaats, maar blijdschap vervulle ons, bij de gedachte, dat Jesaia 57 : 2 zijn grafschrift mag zijn.
Namens den Kerkeraad der Ger. Kerk te Almelo,
J. KAMPHERBEEK, *Scriba.*
ALMELO, Sept 1900.
N. B. Wegens omstandigheden eerst heden geplaatst.

Heden morgen werd, na een gelukkige echtvereeniging van ruim 22 jaren, van onze zijde weggerukt, onze geliefde Echtgenoot en Vader
GERRIT JAN VAN DER BENT,
in den ouderdom van ruim 49 jaar. De verzekering, dat hij is ingegaan in de eeuwige ruste, die overblijft voor Gods volk, is onze troost in dit zware verlies.
Wed. M. VAN DER BENT—
GERRITSEN
en kinderen.
VELP, 10 Sept. 1900.

Tot ons diep leedwezen werd onze geliefde Broeder
G. J. van der Bent,
Ouderling der gemeente, in den ouderdom van 49 jaar door den Heere opgeroepen. Zijn heengaan was in vrede, hij wist door genade het eigendom des Heeren te zijn
De gemeente verliest veel in den Broeder, die haar met ijver en toewijding vele jaren heeft gediend en die ook eene goede getuigenis had van degenen die buiten zijn.
De Raad der Geref. kerk A,
Ds. B. DE JONG, *Praeses.*
E W. HEIJBLOM *Scriba.*
VELP,
10 Sept. 1900.

Gezocht eene
Christelijke inrichting
voor M. U. L. O. voor jongens (internaat) met een beperkt aantal leerlingen.
Franco br. onder ***lett. N.*** No. 55 worden ingewacht aan 't Algem Adv. bur. ERVEN B. VAN DER KAMP, GRONINGEN.

Met ***November*** **wordt gevraagd een aankomend**
BAKKERSKNECHT,
niet beneden de 16 jaar, van den Geref. godsdienst en van goede getuigen voorzien Brieven te adresseeren ***letters J. J.*** aan den Uitgever van de *Bazuin* te KAMPEN.

Vader en Moeder
gevraagd voor het ***2e Weezen Paviljoen*** der Gereformeerde kerk te AMSTERDAM. Vereischten zijn: leden eener Gereformeerde kerk, gehuwd, zonder inwonende kinderen, middelbaren leeftijd. Behalve inwoning, voeding en geneeskundige hulp wordt een salaris toegekend van ***f 350*** 's jaars. Men wende zich schriftelijk tot den Scriba der Commissie
F. L VAN DER BOM,
Rozengracht 48,
AMSTERDAM.

MANUFACTUREN.
Tegen a. s. ***Jan.*** of ***Febr. gevraagd*** een flinke
bediende en leerling,
tegen nader overeen te komen voorwaarden. Br. fr. lett. ***P.***, bureau *Veendammer Volksblad.*

STEENWIJKER
BEDDENFABRIEK,
Gezuiverde, Gewasschen en Gestoomde nieuwe Veeren,
opgericht 1899, levert franco: No 1. **Het nieuwe Reclamebed,** bestaande uit 2 persoons veerenbed, inh. 50 pd. veeren, 30 pd. in 't bed, 1 peluw 8 pd. en 4 kussens elk 3 pd, van ondoordringbare linnentijk, 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en een moltondeken, overtrek voor bed en peluw, voor **f 35,—.**
No. 2. **Een extra 2-persoons Bed,** inhoudende 42 pd. veeren, 26 pd. in 't bed, 1 peluw 6 pd, 4 kussens, elk 2½ pd., van ondoordringbare linnentijk, 1 wollen of fantasiedeken, 1 gewatteerde en 1 moltondeken, overtrek voor bed en peluw; ook alles te zamen voor **f 35,—.**
Wie nu een van deze koopt, ontvangt voor f 2,— 2 halve matrassen toe.
VEEREN à 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 100 en 120 cent het pond.
Prima zuivere Kapok. Wie nu een **Kapokbed** verlangt, ontvangt een 2 pers. bed, peluw en kussens, storetijk en 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en 1 moltondeken en overtrekvoor bed en peluw, voor **125,—.**
Ieder Bed wordt in een kist verpakt.
Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.
Met aanbeveling,
J. KETEL Rz.,
Z/z. Markt, Steenwijk.
P.S Veeren tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrij zicht en monsters Gratis.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:
FEESTSTOFFEN
DOOR
J. BAVINCK
Predikant der Gereform. Kerk te Kampen.
Negen Leerredenen.
167 bladz. 90 ct.
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

MAGAZIJN
VAN
Heerenkleeding en Uniformen.
Steeds voorradig groote keuze in de ***nieuwste stoffen.***
Uitrustingen voor Indië.
J. SCHELTENS,
OUDESTRAAT, KAMPEN.

J. FABERY de JONGE
te APELDOORN levert met succes,
Avondmaalstellen
en
Doopbekkens.

H.H. Predikanten!
Vraagt bij uwen boekhandelaar de verschillende
VRAAGBOEKJES
uitgegeven door ondergeteekende.
Ze worden reeds op vele catechisaties gebruikt, zijn helder van druk, en bevelen zich om hunne uitvoering zeer aan.
JAN HAAN.
GRONINGEN.

4 ct. ***4 ct.***
Bij ZALSMAN te *Kampen* verscheen:
EENIGE KORTE VRAGEN
VOOR DE
kleine kinderen
DOOR
JACOBUS BORSTIUS
IN LESSEN VERDEELD, DIE MET OPSCHRIFTEN ZIJN VOORZIEN
DOOR
O. C. DOORNBOS.
Deze uitgave, op goed papier met duidelijke letter gedrukt, kost
niet meer dan 4 cent,
Een ex. ter kennismaking wordt op verzoek terstond franco toegezonden.
4 ct. ***4 ct.***

Alom is de inteekening geopend op den
Scheurkalender 1901
Een Lamp voor den Voet.

't Is 't eigen Woord des Heeren
Dat van genade ons spreekt;
Dat als een sterke hamer
De hardste harten breekt;
Dat als een zachte balsem
't Gewond gemoed geneest;
't Is 't zaad der weergeboorte
Door d' invloed van Gods Geest.

O, schrijf 't in onze harten
Uw heilig Woord, o Heer!
Dan vreezen wij geen satan,
Geen dood of oordeel meer.
Want bergen zullen wijken,
De wereld zal vergaan,
Maar 't Woord - het Woord des Heeren
Zal eeuwiglijk bestaan.

Wie nog een inteekenlijst verlangt gelieve die aan te vragen bij den uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te *Heusden* verschijnt elke maand:
Wat zegt de Schrift?
Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord,
onder redactie van Prof. **L. LINDEBOOM**, Hoogleeraar a/d Theol. School te *Kampen.*
Elk No. bevat 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden.
Reeds 5 No's. zijn verschenen.
De prijs is slechts *f* **1,50** per jaar, franco per post. Men kan inteekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een solieden boekhandelaar.

Bij ZALSMAN te KAMPEN komt van de pers:
Misbruikte Schriftuurplaatsen,
DOOR
E. KROPVELD.
TWEEDE DRUK. 129 bladz.
Ing. 80 ct. geb. f 1,20.
Vele malen worden in het dagelijksch leven allerlei bijbelteksten op verkeerde manier aangehaald. Dit is de Schrift geweld aandoen en onteeren. Daarom was het een goed idée van Ds. KROPVELD om eenige van zulke plaatsen toe te lichten in haar ware beteekenis en tegen dat verkeerde gebruik in te gaan. We gelooven dat de geachte schrijver alleszins gelukkig is geweest in zijn pogen. Op duidelijke, klemmende, grondige wijze wordt in dit nuttige boekje betoogd. Het is der lezing dubbel waard; het verrijkt onze Schriftkennis, en doet ons Chr. leven gezonder worden.
(*Het Volksblad.*)
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Stoomdruk van ZALSMAN te KAMPEN.